

ТАҚРИЗИ РОҲБАРИ ИЛМӢ
БА РИСОЛАИ НОМЗАДИИ МАҲМАДОВ ИБРОҲИМ ДАР
МАВЗӢИ
«ТАЪРИХИ ТАШАККУЛ ВА ИНКИШОФИ МУАССИСАҶОИ
ТИББӢ ДАР МИНТАҚАИ КӢЛОБ»
(СОЛҶОИ 1924 – 1991)

Рисолаи Маҳмадов И. яке аз мавзӯҳои кам омӯхташудаи таърихи Тоҷикистонро дар бар мегирад, зеро таърихи тиб қисми ҷудонашавандаи таърихи ҷомеа мебошад. Мавзӯи таърихи соҳаи тиб дар вилояти Хатлони Ҷумҳурии Тоҷикистон қисми муҳими таърихи тибби Ҷумҳурии Тоҷикистонро ташкил медиҳад ва аз ин лиҳоз таҳқиқи ин мавзӯ на танҳо дар пешрафти илми тиб, балки барои ғанӣ гардонидани таърихи Тоҷикистон мусоидат мекунад. Тадқиқоти таърихи соҳаи тибби вилояти Хатлон аз ҷиҳати хронологӣ аз давраи ғалабаи Инқилоби сотсиалистии Октябр - дар соли 1917 оғоз гардида, то солҳои 90-уми асри XX-ро дар бар мегирад. Аммо ин маънои онро надорад, ки мо дар ин рисола таърихи чандинҳазорсолаи тибби мардумии халқи тоҷикро сарфи назар кунем, зеро он асоси тибби муосирро гузоштааст ва ба ҷаҳониён чунин чеҳраҳои намоёнро ба монанди Абуали ибни Сино, Форобӣ ва дигар шахсиятҳои барҷастаи соҳаи тибро рӯи кор овардааст. Ба характери байнифаннӣ доштани худ нигоҳ накарда, мавзӯи мазкур барои таҳқиқи илми таърих ва соҳаи тиб аҳамияти калон дорад.

Дар ҳудуди ҳозираи вилояти Хатлон соҳаи тиб дар шакли замонавии худ танҳо дар солҳои 20-уми асри XX таъсис ёфт. Дар ин давра аввалин беморхонаҳо, марказҳо ва амбулаторияҳо, таъсис гардиданд. Маҳз бо ташкилҳои Ҳокимияти Шӯравӣ алоқаи марказҳои тиббии Бухорои Шарқӣ ва донишқадаҳои тиббии мамлакати Шӯравӣ таъсис гардид, ки дар натиҷаи он ҳазорон кадрҳои баландихтисоси соҳаи тиб ба Тоҷикистон омаданд.

Муҳимияти илми мавзӯи мазкур дар он зоҳир мегардад, ки дар рисола бори аввал дар шакли рисолаи номзадӣ, дар доираи илми таърих давра ба давра рушди соҳаи тиб мавриди таҳлил қарор гирифтааст.

Диссертант дар рисола ба тариқи хронологӣ рушди соҳаи тиб дар мисоли яке аз вилоятҳои калонтарини ҷумҳурӣ таҳлил карда, таърихи тоинқилобии тибро мавриди омӯзиш қарор медиҳад. Дар рисола инчунин нақши сохти Шӯравӣ дар сохтмони тибби замонавӣ нишон дода мешавад.

Дар рафти иҷрои мавзӯи мазкур диссертант аз адабиётҳои зиёд истифода намудааст ва мақсади рисолаҳо чунин муайян кардааст:

- ҷамъоварӣ ва ба тартиб даровардани фактҳои таърихӣ доир ба рушди соҳаи тиб дар собиқ вилоятҳои Кӯлоб ва Қурғонтеппа ва дар шакли назарияи илми таърих ворид кардани онҳо ба рисола ва муайян кардани нақши соҳаи тиб дар пешрафти ҷомеаи таърихӣ;

- тавассути рисолаи тадқиқотӣ рӯи кор овардани маводҳои бойгонӣ ва дар асоси ин маводҳо ба таври хронологӣ таҳлил намудани давраҳои инкишофи тиб - ҳамчун мавзӯи марказии тадқиқот;

- аз нуқтаи назари мантиқӣ исбот намудани факту рақамҳои овардашуда ва тавассути тартиби муайян ба роҳ мондани таърихи тибби Тоҷикистон дар мисоли минтақаи ҳозираи Хатлон.

Дар маҷмӯъ мақсади асосии кори илмӣ дар он ифода меёбад, ки тавассути ин тадқиқот дар асоси маводҳои бойгонӣ, факту далелҳои таърихӣ, хотираҳои иштирокчиёни фактҳои таърихӣ тамоми ҳодисаҳои давраи солҳои 1920-1990 аз нуқтаи назари илми таърих мавриди таҳлили амиқ қарор дода мешавад. Дар асоси ҳамин тадқиқот доир ба мавзӯи интихобшуда хулосаҳои илмӣ бароварда хоҳанд шуд, ки онҳо дар навбати худ барои ривочу раванқ додани тадқиқотҳои минбаъда дар соҳаи таърихи тиб ҳамчун сарчашмаи илмӣ мусоидат хоҳанд кард. Кори илми мазкур таърихи тибби замони шӯравиро таҳлил намуда таҷрибаи онро ҳамчун роҳнамо барои табибони имрӯз ва фардои Тоҷикистон ҳамчун намунаи корнамоиҳо пешкаш менамояд, то ки онҳо аз ин

таҷриба дар кори худ истифода мекарданд. Барои иҷро кардани мақсади гузошташуда, диссертант дар назди худ вазифаҳои зерин мегузорад:

- нишон додани вазъияти санитарии деҳот ва фалокати мардуми маҳаллӣ аз таъсири бемориҳои сироятӣ дар давраи то соли 1920;

- тадқиқоти пурраи давраи аввали таъсисёбии тибби замонавӣ дар минтақаи Кӯлоб ва нишон додани бартарии он нисбати тибби анъанавӣ;

- инъикоси корнамоиҳои кормандони тибби шӯравӣ дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ (солҳои 1941 -1945) дар ақибгоҳ ва сахми онҳо дар мубориза бар зидди бемориҳои сирояткунанда;

- таҳлил намудани сахми кормандони тиб дар маҳвқунии бемориҳои сирояткунанда дар минтақаи Кӯлоб ва нақши табибони рус дар ин чорабиниҳо;

- таҳлил намудани сиёсати давлати Шӯравӣ дар роҳи таъмини минтақаи Кӯлоб бо кадрҳои соҳаи тиб ва ба арсаи таърихи тиб баромадани аввалин табибони баландхатисоси соҳаи тандурустӣ аз ҳисоби аҳолии маҳаллӣ;

-таҳлили пурраи афзоиш фаъти кӯдакон дар ҳамаи давраҳо ва муайян кардани сабабҳои он. Ҷалб кардани диққати кормандони соҳа ба проблемаи ҳифзи саломатии ода рва кӯдак, ки сабаби асосии афзиши фаъти кӯдакон гардидааст.

Таҳлили умумии кори илмӣ нишон медиҳад, ки диссертант мақсад ва вазифаҳои гузошташударо иҷро намудааст ва барои пешниҳод ба дифоҳ сазовор мебошад.

Роҳбари илмӣ: дотсенти кафедраи

фанҳои ҷомеашиносии МДТ «ДТТ ба

номи Абӯалӣ ибни Сино»

номзади илмҳои таърих

Handwritten signature of Z. V. Abdurakhmonov

Абдурахмонов З.В.

ИМЗОИ/ПОДПИСЬ	<i>Абдурахмонов</i>
	<i>З.В. - 10</i>
ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ	
САРДОРИ БАХШИ КАДРИИ ҲРК/	
НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ УРК	
<i>11</i>	<i>03</i>
	<i>2001 г/е</i>